

บทคัดย่อภาษาไทย

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบของโครงการรับจำนำข้าวที่มีต่อสถานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกรไทยโดยวัดผลกระทบผ่านรายรับทางตรงจากการเกษตร รายรับทางตรงสุทธิจากการเกษตร ภาระหนี้สิน และความน่าจะเป็นในการเป็นหนี้ งานศึกษายังมุ่งเข้าไปสู่การค้นหาความแตกต่างของผลกระทบของโครงการรับจำนำข้าวต่อฟาร์มขนาดต่างๆ โดยใช้วิธีการแมทชิ่งโดยใช้คะแนนความโน้มเอียงควบคู่กับการใช้ข้อมูลระดับฟาร์มเพื่อลดปัญหาความเอนเอียงในการคัดเลือกอันเนื่องมาจากการเข้าร่วมโครงการฯ เป็นไปโดยสมัครใจการทดสอบความเชื่อมั่นของผลการศึกษากำหนดในหลายรูปแบบเพื่อวิเคราะห์ความอ่อนไหวของผลกระทบที่ประมาณได้ การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 กรณี กรณีที่ 1 เป็นการประมาณผลกระทบของโครงการฯ ต่อผู้เข้าร่วมโครงการฯ ภายหลังมีโครงการฯ เกิดขึ้น (เป็นการวัดผลกระทบทางตรงของโครงการฯ ต่อผู้เข้าร่วมโครงการฯ) กรณีที่ 2 เป็นการประมาณผลกระทบของโครงการฯ ต่อผู้เข้าร่วมโครงการฯ โดยเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่ต้องการประเมินก่อนและหลังจากมีโครงการฯ เกิดขึ้น (เป็นการวัดผลกระทบโดยรวมของโครงการฯ ต่อผู้เข้าร่วมโครงการฯ) และกรณีที่ 3 เป็นการประมาณผลกระทบของโครงการฯ ต่อผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ

ผลการศึกษาพบว่า ในกรณีที่ 1 โครงการรับจำนำข้าวมีส่วนช่วยให้รายรับทางตรงจากการเกษตรของฟาร์มขนาดเล็กเพิ่มขึ้นระหว่าง 10,140.52 – 10,479.15 บาทต่อฟาร์มต่อปี ขณะที่ฟาร์มขนาดกลาง (Medium) และฟาร์มขนาดใหญ่ (Large) มีรายรับทางตรงจากการเกษตรเพิ่มขึ้นระหว่าง 39,120.43 – 40,279.26 บาทต่อฟาร์มต่อปี และ 97,561.62 – 128,645.92 บาทต่อฟาร์มต่อปี ตามลำดับ การศึกษาครั้งนี้ยังพบว่าโครงการรับจำนำข้าวมีส่วนช่วยให้รายรับทางตรงสุทธิจากการเกษตรของฟาร์มขนาดเล็กเพิ่มขึ้นระหว่าง 9,335.71 – 10,001.84 บาทต่อฟาร์มต่อปี ขณะที่ฟาร์มขนาดกลาง (Medium) และฟาร์มขนาดใหญ่ (Large) มีรายรับทางตรงสุทธิจากการเกษตรเพิ่มขึ้นระหว่าง 33,794.04 – 35,328.44 บาทต่อฟาร์มต่อปี และ 86,378.34 – 113,123.16 บาทต่อฟาร์มต่อปี ตามลำดับ และพบว่าโครงการรับจำนำข้าวไม่ได้ช่วยให้ภาระหนี้สินของเกษตรกรลดลง

สำหรับในกรณีที่ 2 ซึ่งเป็นการวัดผลกระทบโดยรวมของโครงการฯ ต่อผู้เข้าร่วมโครงการฯ พบว่าโครงการรับจำนำข้าวมีส่วนช่วยให้รายรับทางตรงจากการเกษตรของฟาร์มขนาดเล็กเพิ่มขึ้นระหว่าง 10,169.16 – 12,030.03 บาทต่อฟาร์มต่อปี ขณะที่ฟาร์มขนาดกลาง (Medium) และฟาร์มขนาดใหญ่ (Large) มีรายรับทางตรงจากการเกษตรเพิ่มขึ้นระหว่าง 45,522.06 – 47,172.48 บาทต่อฟาร์มต่อปี และ

169,537.80 – 194,747.45 บาทต่อฟาร์มต่อปี ตามลำดับ สำหรับผลกระทบโดยรวมของโครงการฯ ต่อรายรับทางตรงสุทธิของฟาร์มที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า โครงการรับจำนำข้าวมีส่วนช่วยให้รายรับทางตรงสุทธิจากการเกษตรของฟาร์มขนาดเล็กเพิ่มขึ้นระหว่าง 8,622.49 – 10,056.85 บาทต่อฟาร์มต่อปี ขณะที่ฟาร์มขนาดกลาง (Medium) และฟาร์มขนาดใหญ่ (Large) มีรายรับทางตรงสุทธิจากการเกษตรเพิ่มขึ้นระหว่าง 41,641.09 – 43,410.09 บาทต่อฟาร์มต่อปี และ 125,477.41 – 156,314.80 บาทต่อฟาร์มต่อปี ตามลำดับ และพบว่าโครงการฯ สามารถช่วยให้ความน่าจะเป็นในการเป็นหนี้ของเกษตรกรลดลงระหว่าง 0.011 – 0.023

สำหรับในกรณีที่ 3 การศึกษาครั้งนี้พบว่า โครงการรับจำนำข้าวมีส่วนช่วยให้รายรับทางตรงจากการเกษตรของฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่เพิ่มขึ้นระหว่าง 16,561.54 – 19,543.37 บาทต่อฟาร์มต่อปี และระหว่าง 114,235.13 – 146,182.30 บาทต่อฟาร์มต่อปี ตามลำดับ สำหรับผลกระทบของโครงการฯ ต่อรายรับทางตรงสุทธิจากการเกษตร พบว่า โครงการฯ มีส่วนทำให้รายรับทางตรงสุทธิจากการเกษตรของฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการฯ เพิ่มขึ้นระหว่าง 11,458.24 – 13,172.14 บาทต่อฟาร์มต่อปี และระหว่าง 67,626.86 – 110,091.50 บาทต่อฟาร์มต่อปี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบของโครงการฯ ต่อภาระหนี้สินพบว่าโครงการฯ สามารถช่วยให้ความน่าจะเป็นในการเป็นหนี้ของเกษตรกรลดลงระหว่าง 0.010 – 0.022

การสำรวจหากกลยุทธ์ต่างๆ มาใช้เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตโดยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิต การปรับปรุงเรื่องขีดความสามารถในการเข้าถึงโครงการหรือนโยบายสาธารณะ และการวางรูปแบบของโครงการฯ เพื่อให้มีกลไกผลักดันให้เกษตรกรนำเงินที่ได้รับจากโครงการฯ ส่วนหนึ่งเพื่อการชำระหนี้ อาจช่วยเพิ่มผลประโยชน์ในระยะยาวให้กับโครงการฯ

Abstract

This study evaluates impacts of the rice-pledging scheme on economic status of Thai farmers using the potential outcomes of direct farm revenue from planting rice, net direct farm revenue from planting rice, farm debt, and probability of having farm debt. It also investigates whether the effects of the program are heterogeneous across different farm types using the propensity score matching technique with the farm-level dataset to address the self-selection bias. Several robustness checks are performed to analyze the sensitivity of the estimated results. Three cases are analyzed. Case 1 estimates the scheme's impact on those who participate in the scheme only after the periods of the program's implementation (direct impact of the scheme to participating farms). Case 2 estimates the scheme's impact on those who participate in the program both before and after the program's implementation (total impact of the scheme to participating farms) and Case 3 estimates the scheme's impact on non-participating farms from the program's existing (total impact of the scheme to non-participating farms).

We find that, for Case 1, the direct farm revenue of participating farm in the small farm subsample is estimated to be between 10,140.52 – 10,479.15 baht/farm/year higher than it is for observationally equivalent non-participating farms. The treatment effects are larger for the medium and large farm subsamples in the range of 39,120.43 – 40,279.26 baht/farm/year and 97,561.62 – 128,645.92 baht/farm/year, respectively. For the potential outcome of the net direct farm revenue, this study reveals that the scheme enhances net direct farm revenue between 9,335.71 – 10,001.84 baht/farm/year, 33,794.04 – 35,328.44 baht/farm/year, and 86,378.34 – 113,123.16 baht/farm/year for the subsamples of small farm, medium farm, and large farms, respectively. The study cannot detect the reduction of the farm debt as a result of the scheme.

For Case 2, this study explores that, overall by summing up direct and indirect effects of the scheme on participating farm, the scheme stimulates the positive direct farm

revenue with a range of 10,169.16 – 12,030.03 baht/farm/year, 45,522.06 – 47,172.48 baht/farm/year, and 169,537.80 – 194,747.45 baht/farm/year for the subsamples of small farm, medium farm, and large farms, respectively. By considering the net direct farm revenue, this paper estimates that the scheme improves net direct farm revenue with a range of 8,622.49 – 10,056.85 baht/farm/year, 41,641.09 – 43,410.09 baht/farm/year, and 125,477.41 – 156,314.80 baht/farm/year for the subsamples of small farm, medium farm, and large farms, respectively. The study also finds that overall the scheme helps reduce the probability of having farm debt ranging from 0.011 – 0.023.

For Case 3, we reveal that the scheme increases direct farm revenue with a range of 16,561.54 – 19,543.37 baht/farm/year and 114,235.13 – 146,182.30 baht/farm/year for the subsamples of medium and large farms, respectively. By considering the net direct farm revenue, we find that the scheme improves net direct farm revenue with a range of 11,458.24 – 13,172.14 baht/farm/year and 67,626.86 – 110,091.50 baht/farm/year for the subsamples of medium farm and large farms, respectively. The study also finds that overall the scheme helps reduce the probability of having farm debt ranging from 0.010 – 0.022.

Exploring strategies to reduce production costs and enhance productivity of inputs, improving the program access for small farms, and designing program's mechanism requiring participating farms to spend a portion of the received money for debt reduction may improve long-run benefits of the program.